

GREENPEACE

SAYI #94

greenpeace.org.tr

Kardaki İzler:
**Kaçkar
Dağları'nda
kimyasal
uyarısı**

Shell Kuzey Kutbu
programından vazgeçti!

Akkuyu Hukuksuzlukları

Yırcı İlkokulu güneş
enerjisiyle aydınlanacak!

İçindekiler

04

Şili, Çin, İtalya, Rusya, 3 İskandinav ülkesi, Slovakya, İsviçre ve Türkiye'den alınan tüm kar ve su örneklerinde zararlı PFC maddeleri bulunduğunu açıklıyor; doğa sporları markalarının tehlikeli kimyasal kullanımını durdurmak için samimi ve güvenilir Detox sözü vermelerini istiyoruz!

08

Yırca İlkokulu güneş enerjisiyle aydınlanacak!

Bu sene Yırca'da 17 çocuk tek bir sınıfta tek bir öğretmenle eğitim yılını başlayacak. Yırca İlkokulu Greenpeace'in Eski Köye Yeni Enerji kampanyasına katılan destekçileri ve gönüllüleri sayesinde güneş enerjisiyle aydınlanacak!

Kaçkar Dağları'nda kimyasal uyarısı

Aralarında Kaçkar Dağları'nın da bulunduğu dünyanın en yüksek ve ıssız köşelerinde popüler doğa spor markaları tarafından kullanılan kalıcı ve zararlı kimyasal izlerine rastladık ve "Kardaki İzler: Dünyanın ıssız bölgelerinde zararlı PFC'ler" isimli bir rapor yayımladık.

Akkuyu hukuksuzlukları

Akkuyu Nükleer Santrali projesi, 2000 yılında Greenpeace ve pek çok sivil toplum kuruluşunun çalışmaları ve halkın tepkileri sonucu iptal edilmişti. 2010'da proje tekrar gündeme geldi ve Rusya ile anlaşma imzalandı. Aradan geçen 5 yılı sizin için özetledik!

11

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti.
Dilek Aldemir

Genel Yayın Merkezi

Asmalı Mescit Mh. Kallavi Sk.
No: 1 Kat: 5 Beyoğlu 1 İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Dilek Aldemir

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ece Ünver

Editör

Çağrı Özütürk

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon İstanbul

Dağıtım

PTT

GREENPEACE

www.greenpeace.org.tr

Shell, Kuzey Kutbu programından vazgeçti!

Shell, Kuzey Kutbu petrol sondaj programından vazgeçtiğini açıkladı.

Gerekçe olarak ise uygulamanın yüksek maliyeti, keşif çalışmalarının başarısız sonuçlanması ve Amerika Birleşik Devletleri hükümet düzenlemelerinin değişkenliğini gösterdi. **Shell'in Kuzey Kutbu'ndan çekilmesi** dört yıldır Kuzey Kutbu'nu koruma alanı ilan etmek için yürüttüğümüz küresel kampanya adına oldukça önemli bir adımdır!

© Jonna Sippola / Greenpeace

Shell'in Kuzey Kutbu'ndan çekildiğini açıklamasının ardından Greenpeace Uluslararası Genel Direktörü Kumi Naidoo bir açıklama yaparak, Kuzey Kutbu kampanyasının bu başarıyla beraber daha güçlü ve tutkulu devam edeceğini vurguladı. **"Bugün, Shell'e karşı duran milyonlarca insan için zafer, Kuzey Kutbu'nda petrol arayan şirketler içinse büyük bir felaket günüdür.** Shell, Kuzey Kutbu'nda sondaj yaparak büyük bir kumar oynadı ve sadece finansal olarak değil, kamusal itibar olarak da çok yüksek bir kayba uğradı. Bu, dünyanın en skandal petrol projesiydi ve inatçılığına rağmen Kuzey Kutbu'ndan eli boş olarak ayrıldı. ABD Başkanı Barack Obama bunu bir fırsat olarak değerlendirmeli

ve Kuzey Kutbu'nu petrol şirketlerinden korumak için adımlar atmalı."

Kuzey Kutbu kampanyası devam ediyor

Greenpeace, son dört yıldır, Kuzey Kutbu'nu koruma alanı ilan etmek için küresel bir kampanya yürütüyor. Bu çağrı, Kuzey Kutbu'nun narin tabiatının ve orada bulunan endemik hayatın petrol sondajından ve endüstriyel balıkçılıktan korunmasını talep ediyor. **Bu küresel harekete bugüne kadar 7 milyondan fazla kişi katıldı** ve Desmond Tutu, Emma Thompson ve Paul McCartney gibi 1000'den fazla isim Kuzey Kutbu Deklarasyonu'nu imzaladı.

Kaçkar Dağları'nda kimyasal uyarısı

Aralarında Kaçkar Dağları'nın da bulunduğu dünyanın en yüksek ve ıssız köşelerinde popüler doğa sporları markaları tarafından kullanılan kalıcı ve zararlı kimyasal izlerine rastladık. Bu doğrultuda **"Kardaki İzler, Dünyanın ıssız bölgelerinde zararlı PFC'ler"** isimli bir rapor yayımladık. İşte detaylar...

Doğa sporları markaları ve tedarikçileri, reklam kampanyalarında ünlü doğa sporcuları tarafından tırnalmış ıssız, bakir dağ gölleri ve uzak karlı sıradağların büyüleyici doğal görüntülerini kullanıyorlar. Bununla birlikte bu markaların ürünlerini su geçirmez hale getirmek için kullandıkları kimyasallar, doğa sporları hayranları tarafından çok sevilen uzak dağlık bölgelerde kalıcı izler bırakıyorlar! Bu kimyasalların, bu bakir alanları hangi boyutta kirlendiğine dair ipuçları aramak için üç kıtada ıssız dağlık alanlarda sekiz keşif gezisi yaptık. Toplam 10 bölgeden kar ve bazen su örnekleri aldık. Bu örnekler, çevre adına tehlikeli olan perfloro ve polifluro kimyasallarının varlığını saptamak için analiz edildi. Bir dizi bilimsel araştırma bize PFC probleminin çözümünden oldukça uzakta olduğumuzu gösterdi. Şimdi, Greenpeace olarak bu eşsiz ve küresel çalışmayla geniş bir kamuoyu oluşturmak ve doğa sporları hayranlarında farkındalık yaratmak istiyoruz.

PFC'ler doğa için tehlikeli kimyasallardır

PFC'ler birçok endüstriyel süreçte ve tüketici ürünlerinde kullanılmayan yanı sıra doğa sporları giyim sektöründe su geçirmez ve kir tutmaz aprelerdeki kullanımları ile bilinirler. Özellikle stabilite, su ve yağ geçirmeme gibi özgün kimyasal özellikleri dolayısıyla kullanılırlar. Ancak PFC'ler doğa için tehlikeli kimyasallardır. Doğada kalıcıdır. Doğaya salındıklarında çok yavaş parçalanırlar. Salımlarından sonra yıllarca doğada kalır ve tüm dünyaya yayılırlar. Bu kirleticiler, ıssız dağ göllerinde ve uzak bölgelerdeki karda tespit edilirler. Kuzey Kutbu'ndaki kutup aylarının karaciğerleri ve insan kanı gibi yaşayan organizmalarda birikirler. Bazı PFC'lerin üreme süreçlerine hasar verdiği, tümörlerin büyümesini desteklediği ve hormon sistemini etkilediği yönünde kanıtlar var. Daha önce gerçekleştirilen Greenpeace araştırmalarında Çin tekstil fabrikaları atık sularında, Çin'de tüketim için avlanan yaban balıklarında ve 11 Avrupa ülkesindeki yılanbalıklarında PFC varlığı tespit edilmişti. Diğer çalışmalarda PFC'ler içme suyunda bile saptanmıştı. 2012

© Christian Breiter / Greenpeace

ve 2013 yılları raporlarında, Greenpeace, PFC'lerin düzenli olarak doğa sporları giyim ve ayakkabılarında var olduğunu ortaya çıkarmış, uçucu PFC'lerin bu ürünlerden buharlaşarak havaya karışabileceğini göstermişti.

PFC'lerin doğada çözülmesi yıllar sürüyor

Bu yeni çalışmada bu tehlikeli kimyasalların dünyanın en ıssız ve bakir alanlarında izlerini bıraktıklarını ortaya koyuyoruz. PFC'lerin izlerine Greenpeace ekiplerinin ziyaret ettiği tüm bölgelerdeki kar örneklerinde rastladık. Geçen sene düşen karda da, bu maddelerin yıllarca biriktiği dağ gölleri sularında da PFC'ler tespit ettik. Tüm bölgelerden alınan örnekler sözde kısa zincirli PFC'ler içeriyordu. Kısa zincirli PFC'ler, uzun-zincirli PFC'lerden daha az zararlıymışçasına gittikçe daha fazla doğa sporları ürünleri markası tarafından kullanılıyor. PFC'ler yalnızca karda değil, ziyaret edilen yüksek irtifadaki dağ göllerinden alınan su örneklerinin biri hariç hepsinde bulundu. Doğa sporları ürünleri sektörü PFC'lerin tek

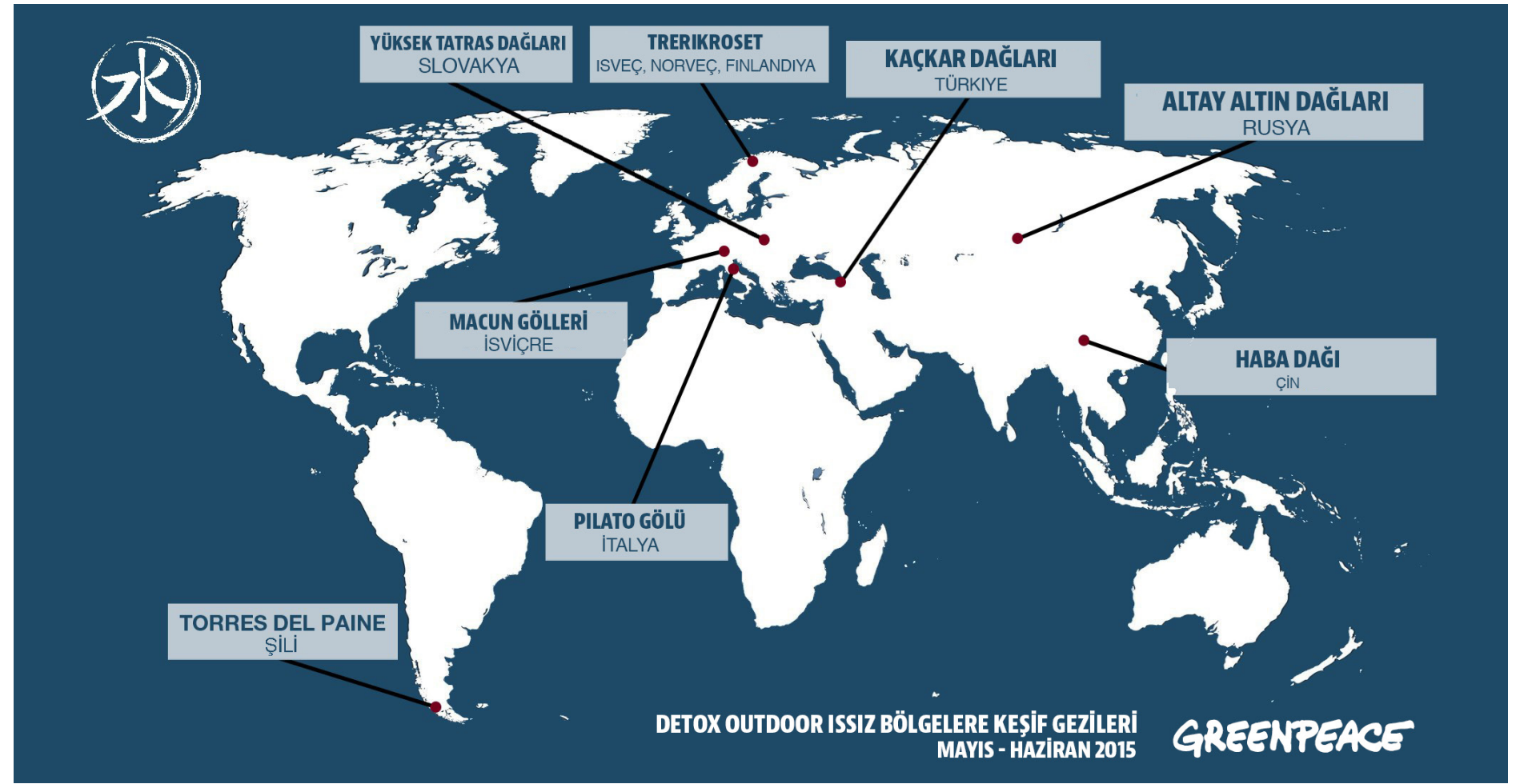
kaynağı değil, ancak PFC'lerin nasıl kullanıldığı ve çevresel kirlilik kaynağı olabileceğine dair oldukça göze çarpan bir örnek.

“Harika doğa sporları” büyüyen bir sektör

Harika dağ manzaraları, muhteşem ormanlar, yeni düşmüş kar ve temiz nehirlerin fotoğrafları her türlü hava şartlarına uygun giyim üreticileri tarafından ürünlerini pazarlamak için yoğun olarak kullanılıyor. Doğa ve doğa sporlarına artan ilgi, outdoor giyimin küresel spor giyim piyasasının en hızlı büyüyen dilimi olduğu anlamına geliyor, öyle ki küresel piyasanın 2012 yılındaki değeri 25 milyar ABD doları olarak hesaplanmıştı. PFC'ler birçok sanayi süreci ve tüketici ürünlerinde kullanılıyor. Ancak ana kullanımlarından biri, doğa sporları ürünleri sektörünün her aşamasında karşımıza çıkan tekstillerin koruyucu işleminden geçirilmesi... Doğa sporları giyim şirketlerinin de bu uygulamayla ortaya çıkan içsel çelişki hakkında farkındalıkları bulunuyor ve imajları hakkında endişe ediyorlar. Üreticiler, uzun zincirli PFC'leri (PFOA ve PFOS'i de içerecek şekilde C8 ve daha uzun) aşamalı olarak kullanımdan kaldırarak ve yerlerine kısa zincirli C4-C6 PFC'leri kullanarak, probleme uygun bir müdahalede bulunduklarını iddia ediyorlar. Ancak bu kimyasallar direngendir ve PFC kirliliği problemini daha da derinleştirebilir. Ayrıca, karşılaştırılabilir bir performansa ulaşabilmek için kısa zincirli PFC'lerin muadili olan C8 bileşimlerinden daha yüksek miktarlarda kullanılması gerekir. Bu PFC'lerin birçoğu uçucu ve devingendir; bu nedenle su ve hava yoluyla dünya geneline hızlı bir şekilde yayılma potansiyeline sahiptirler!

Doğa sporları markaları Detox sözü vermeli

Şimdiye kadar doğa sporları giyim ve ekipman sektörü tarafından atılan sınırlı adımlar, müşterileri tarafından çok sevilen doğal alanları korumak için yeterli olmaktan çok uzak. Bu şirketler, şimdiye kadar, Greenpeace Detox kampanyası tarafından tekrarlanan uyarıları ciddiye almaktan kaçındı, membran ve kaplamaları su geçirmez duruma getirme süreçlerinde kullanılan tüm PFC'lerin yerine başka alternatiflerin kullanılması ihtiyacını göz ardı etti.

Hem doğa sporları sektörü hem de politik karar alıcıların acilen bilindik ve tartışmalı uzun zincirli PFC kimyasallarının yerine daha az bilinen, uçucu veya kısa zincirli PFC'lerin daha yüksek miktarlarda kullanımının önüne geçmesi gerekiyor. PFC kullanımının yerine geçen alternatifler, keşif gezilerindeki kullanımlarının da örneklediği gibi, birçok doğa sporları giyim uygulamasında mevcutken, doğanın daha fazla PFC kimyasalları ile kirlenmesi riskini almak gereksiz! Doğa sporları markalarının tehlikeli kimyasal kullanımını durdurmak için samimi ve güvenilir Detox sözleri vermeleri gerekiyor.

DETOX OUTDOOR ISSIZ BÖLGELERE KEŞİF GEZİLERİ

MAYIS VE HAZİRAN 2015

1. Yüksek Tatras Dağları - Slovakya
2. Trerikroset - İsveç, Norveç, Finlandiya
3. Kaçkar Dağları - Türkiye
4. Altay Altın Dağları - Rusya
5. Haba Dağı - Çin
6. Pilato Gölü - İtalya
7. Torres Del Paine - Şili
8. Macun Gölleri - İsviçre

imza.greenpeace.org/outdoor

Detox manifestosunu imzalayarak, sevdiğiniz doğa sporları markaların zehirli kimyasallardan arınmasını sağlayabilirsiniz!

Akkuyu Hukuksuzlukları

**NÜKLEER
PAHALIYA
PATLAR**
GREENPEACE
nukleer.greenpeace.org

© Doruk San / Yiğit Bekirovic Greenpeace

1970 yılından beri Türkiye gündeminde olan Akkuyu Nükleer Santrali projesi, 2000 yılında Greenpeace ve pek çok sivil toplum kuruluşunun çalışmaları ve halkın tepkileri sonucu iptal edilmişti. Aradan yıllar geçtikten sonra tekrar gündeme gelen proje için 2010 yılında Rusya ile anlaşma imzalandı. Bu anlaşma süreci ve sonrası, şeffaf olmayan ve hukuksuzluklarla dolu bir beş yılı geride bıraktık...

1. Bu proje için iptal edilen ihaleyi tekrar etmeyen hükümet, Rusya Federasyonu Devleti ile 12 Mayıs 2010 tarihinde “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Mersin, Akkuyu Sahası’nda Bir Nükleer Güç Santralini Tesisine ve İşletilmesine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşma” imzaladı.

Süreç daha en başından şeffaflıktan uzak yürütüldü. Kamuoyu ile paylaşılmayan anlaşmanın detayları Greenpeace, Küresel Eylem Grubu ve Yeşiller Partisi’nin 22 Haziran 2010 tarihinde ortak düzenlediği basın toplantısında kamuoyuna sızdırıldı. Ortaya çıkan gerçekler, bu anlaşmayla AB ile bağların koparıldığını, TAEK’in güvenlik konusundaki yetki alanının sınırlandırıldığını, atık sorununa bir çözüm getirilmediğini ve akıllı enerji sisteminin kurulması önünde dev bir engel oluşturulduğunu ortaya koyuyordu.

2. Temmuz 2010 tarihinde, nükleer karşıtları 170.000 nükleer karşıtının imzalarının bulunduğu kutularla birlikte, Meclis önünde milletvekillerini nükleer anlaşmaya “hayır” demeye çağırdı. Eylemciler gözaltına alındı. Serbest bırakıldıktan sonra haklarında dava açılan eylemciler yedi ay boyunca yargılandıktan sonra suçsuz bulunarak beraat etti.

3. 11 Mart 2011’de Fukuşima’da nükleer santralde meydana gelen kaza, dünyanın en büyük nükleer felaketlerinden birine neden oldu. Kaza sonrasında pek çok ülke nükleerden vazgeçerken, Türkiye’de dönemin başbakanı Erdoğan, nükleer santrallerin ülke sınırlarını bile aşabilecek risklerini ‘Nükleer programda takvim işliyor. Evdeki mutfak tüpü de riskli,’ açıklamasıyla değerlendirdi.

4. 1 Mart 2012 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, internet sitesinden Akkuyu Projesi ile ilgili rapor ve ekleri paylaştı. Rapor eksikliklerle doluydu.

5. 29 Mart 2012 tarihinde Mersin, Büyükeceli belde-sinde halkın katılımı toplantısı düzenlendi. Toplantıda nükleer istemeyen kişiler ve çevre örgütleri, Akkuyu NGS projesini protesto etti. Protesto nedeniyle sağlıklı bir ortamda yapılamayan toplantı kayıtlara ‘gerçekleştirildi’ olarak geçti.

6. Ek süre istenip hazırlanan ÇED raporu 4 Temmuz 2013 tarihinde Bakanlık'a sunuldu. Eksikliklerle dolu olan rapor, 15 Temmuz'da uygun bulunmayarak firmaya iade edildi.

7. 28 Ağustos 2013 tarihinde ÇED raporu halkın görüşüne açıldı. Türkiye çapında 3000'e yakın resmi imzalı dilekçe ilgili resmi kurumlara sunuldu. Ancak, bu görüşlerin ne kadar dikkate alınıp alınmadığına dair herhangi bir şeffaflık söz konusu değildi.

8. 1 Ekim 2013 tarihinde Greenpeace, İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu toplantısına katılarak nükleer enerji santrali projesine itirazlarını dile getirdi. Greenpeace eylemcileri, toplantıyı protesto etti.

9. 22 Ağustos 2013 tarihinde revize edilerek Bakanlık'a sunulan ÇED Raporu 1 Ekim 2013 tarihinde, ikinci kez eksiklikler ve hatalı bilgiler nedeniyle iade edildi.

10. 24 Temmuz 2014 tarihinde ikinci İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapıldı. Greenpeace, İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu toplantısına katılarak nükleer enerji santrali projesine itirazlarını dile getirdi. Greenpeace eylemcileri, toplantıyı protesto etti.

11. 24 Ekim 2014 tarihinde 3700 sayfalık ÇED Raporu halkın görüşlerine açıldı; itiraz ve görüşlerin sunulması için 10 günlük ek süre verildi. Aynı gün, binlerce kişi ve pek çok sayıda kurum, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na itirazlarını bildirdi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kendisine ulaşan binlerce itiraz dilekçesine hiçbir cevap vermedi.

12. 1 Aralık 2014 tarihinde Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Türkiye'yi ziyareti sırasında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılan bir basın açıklama-

ısı ile, ÇED Raporu'nun kabul edilerek, ÇED Olumlu Kararı'nın verildiği duyuruldu. Bakanlık, ÇED Raporu'nun son halini, web sitesinde iki gün boyunca paylaştı.

13. Vladimir Putin'in Türkiye'yi ziyaretinden 1 gün sonra, Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce ÇED Olumlu Kararı'nı "Tut ki, biz Putin'e bir jest yaptık. Ne olur, olsun ne var yani?" sözleri ile savundu.

14. Aralarında Greenpeace, Nükleer Karşıtı Platform, meslek odaları, milletvekilleri ve belediyelerin de olduğu onlarca kişi ve kurum 31 Aralık 2014 tarihinde "Akkuyu NGS ÇED kararından davacıyız" diyerek, Mersin İdare Mahkemesi'nde ÇED Olumlu Kararı'na karşı dava açtı.

15. 12 Ocak 2015'te çıkan bir haberle ÇED Raporu'nda sahte imza olduğu iddiaları ortaya çıktı.

16. Mart ayında Akkuyu NGS A.Ş. 5 milyon TL'lik tanıtım bütçesiyle, çocukların kullanıldığı ve kamuoyunun yanlış bilgilendirildiği reklamları dolaşıma soktu. Elektrik Mühendisleri Odası, RTÜK reklam kuruluna itirazda bulundu. Reklamlardan birinde pilot olarak yer alan kişi kandırıldığını ve reklamın nükleer enerji santrali reklamı olduğundan haberdar olmadığını beyan etti.

17. Akkuyu NGS projesinin deniz yapılarının inşası ile ilgili gerçekleştirilen ihaleyi Cengiz İnşaat A.Ş. aldı; izinlerin tamamlanmamış olmasına rağmen, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'nın katılımıyla temel atma törenini Mersin Akkuyu'da gerçekleştirdi. NKP üyeleri ve Greenpeace gönüllüleri eş zamanlı pek çok ilde 'Nükleer Öldürür' sloganıyla eylemler gerçekleştirdi.

© Umut Vedat / Greenpeace

Yırca İlkokulu güneş enerjisiyle aydınlanacak!

Yırca İlkokulu'nda 17 öğrenci var. Farklı yaş grubundan 17 çocuk tek bir sınıfta okulun tek öğretmeniyle birlikte bu sene eğitim yılına başlayacak. Bu okul bu yıl, Greenpeace'in **Eski Köye Yeni Enerji** kampanyasına katılan destekçileri ve gönüllüleri sayesinde güneş enerjisiyle aydınlanacak.

Eski köye yeni enerji getiren tüm destekçilerimize ve gönüllülerimize teşekkürler!

Nükleer mücadelesinde sen de yanımızda ol!

Sadece Akkuyu değil; arkadaşların, sen ve sevdiklerin...
Kısaca tüm canlılar tehdit altında. Onları korumak için
harekete geç!

GREENPEACE

imza.greenpeace.org/akkuyu